

MPA ENGAGE – Plans d'adaptació al Canvi Climàtic de les àrees marines del PN de Cap de Creus i del Litoral del Baix Empordà

RESUM DE LA SESSIÓ

LITORAL DEL BAIX EMPORDÀ – Resultats Protocols monitoreig i preparació propostes - 201021

Data i hora de la reunió	20 d'octubre de 2021, de 17.30 a 19.00 hores	
Lloc	Zoom	
Nombre de persones assistents	23 persones (18 participants i 5 de l'organització)	
Entitats participants	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ajuntament de Begur ▪ Amics de les Illes Formigues ▪ Associació Som Mar ▪ Càtedra Estudis Maritims ▪ Club Nàutic Tamariu ▪ DG Polítiques Ambientals i Medi Natural - Generalitat de Catalunya ▪ Federació Catalana d'Activitats Subaquàtiques ▪ Federació Catalana de Pesca Esportiva i Casting ▪ GALP Costa Brava ▪ Institut de Ciències del Mar (ICM - CSIC) ▪ Oficina Catalana del Canvi Climàtic - Generalitat de Catalunya ▪ Pesca Generalitat ▪ Secció Biodiversitat i Medi Natural SSTT Girona ▪ SOS Costa Brava ▪ Taula de Cogestió Marítima del Litoral del Baix Empordà ▪ Universitat de Barcelona ▪ Universitat de Girona 	
Organització	Pilar Vendrell Gemma Cantos Lydia Chaparro Xavier Carbonell Mar Fàbregas	DG Polítiques Ambientals i Medi Natural - Generalitat de Catalunya Oficina Catalana del Canvi Climàtic - Generalitat de Catalunya Fundació ENT ARC Mediació Ambiental ARC Mediació Ambiental
Ordre del dia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Benvinguda i contextualització 2. Presentació dels resultats dels protocols de monitoreig. 3. Mesures inspiradores i acompanyament en la realització de propostes de mesures d'adaptació. 4. Torn d'intervencions de les persones participants. 	

<p>Benvinguda i contextualització</p>	<p>Gemma Cantos, de l'Oficina Catalana del Canvi Climàtic, va donar la benvinguda a les persones assistent, agraint la seva col·laboració. Va recordar l'itinerari seguit fins ara i els objectius dels protocols de monitoreig.</p> <p>Xavier Carbonell, d'ARC Mediació Ambiental, recorda els objectius de la sessió i la dinàmica proposada.</p>
<p>Presentació de l'informe de vulnerabilitat</p>	<p>Cristina Linares, de la Universitat de Barcelona, va explicar el treball d'implementació dels resultats de seguiment que s'ha fet en el marc del projecte, presentant, un a un, els 11 protocols de monitoreig, i els principals resultats de cadascun d'ells, així com el tipus d'informació que ens donen aquests resultats que es puguin concretar en eines, idees o necessitats que ens permetin dissenyar els plans d'adaptació. També va fer especial èmfasi en el fet que es tracta de protocols molt senzills i que es duen a terme de la mateixa manera a les diferents àrees marines de la Mediterrània que participen dins del projecte MPA-Engage.</p> <p>Aquesta part de la sessió va ser gravada i es pot visualitzar el vídeo al següent enllaç.</p>
<p>Dubtes i observacions sobre l'informe</p>	<p>Després de la presentació, es va obrir un torn d'intervencions per plantejar dubtes i observacions sobre els continguts:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tenim garanties que tots aquests impactes analitzats dins dels protocols de monitoreig tinguin a veure directament amb els efectes del CC? Quin percentatge es podria atribuir al CC i quin a altres factors? No seria més una suma de diferents problemàtiques? Això es reforça via xat, dient que en alguns casos (ex. garoines o anemones) hi ha d'altres raons que potser són més importants (com ara la comercialització massiva). <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Efectivament, és molt difícil discernir quina és la principal raó, especialment perquè hi ha d'altres impactes que ja estaven abans que el CC.</i> ○ <i>Hi ha espècies, com les garoines o els eriçons de mar, que hi ha pocs perquè s'agafen. No obstant això, els protocols, p.ex. si que analitzen l'abundància d'espècies més termòfiles i ens poden dir si la presència d'una espècie és deguda a l'escalfament de l'aigua quan no es tracta d'una espècie molt comercial (ex. eriço negre).</i> ○ <i>En el cas de la posidònia, probablement la seva reducció es deu a altres impactes.</i> ○ <i>Hi ha alguns protocols que clarament detecten problemes directament relacionats amb el CC i que sabem després d'anys de recerca (com el protocol 2 de mortalitat massiva) però hi ha altres que no està tant clar.</i> ○ <i>De qualsevol manera, els resultats diuen que hi ha una evidència que en aquest espai hi ha un impacte del CC i per tant s'ha d'incorporar en la gestió de l'espai.</i> • Per complementar la presentació, s'informa de la presència de <i>Caulerpa cylindracea</i> a Furió de Fitor. <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>S'agraeix l'aportació, ja que és interessant per fer el seguiment.</i> ○ <i>Per una altra banda, s'explica que l'objectiu dels protocols no era tant dir la ubicació de les espècies invasores, p.ex., sinó que consisteix en implementar una metodologia per veure quins són els impactes.</i>

	<ul style="list-style-type: none"> • Es fa una observació sobre la diferència entre els dos espais que estan dins d'aquest projecte MPA-Engage. Cap de Creus ja disposa d'una figura de protecció i d'unes mesures de gestió i control, amb un seguiment periòdic. En el cas del litoral del Baix Empordà, com es poden implementar unes mesures sense disposar de figura de protecció? <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>S'explica que hi ha uns instruments de gestió però que son conjunts per tots els espais marins, però no un d'específic per aquesta àrea inclosa dins la Xarxa Natura 2000.</i> ○ <i>Un dels problemes és que no hi ha un equip de gestió in situ per a l'espai.</i> ○ <i>El que es fa és protecció preventiva (informes per evitar grans impactes).</i> ○ <i>Des de fa molt poc, s'han iniciat activitats de gestió. S'explica que, el seguiment s'ha ampliat a tots els espais XN2000 i que a partir d'ara, diferents espais protegits del litoral del Baix Empordà amb un programa de seguiment científic estable gràcies al contracte signat per la Universitat de Barcelona i el Departament de Territori i Sostenibilitat. Això no treu que l'objectiu seria que cada espai tingués un instrument de planificació específic ja que hi ha diferències entre ells.</i>
<p>Mesures inspiradores</p>	<p>Lydia Chaparro, de la Fundació ENT, va explicar algunes mesures que es podrien incloure dins del pla d'adaptació al canvi climàtic d'aquest espai. Es tractava d'una introducció per tal que les persones assistents veiessin quins son els principals aspectes a considerar a l'hora de crear una mesura d'adaptació.</p> <p>Amb una petita dinàmica, vam treballar conjuntament aquests elements:</p> <ul style="list-style-type: none"> - La seva finalitat (increment de la capacitat adaptativa o reducció de l'impacte). - Les espècies i/o hàbitats que veuen reduïda la seva vulnerabilitat. - Els sectors afectats i/o implicats. - La tipologia de mesura (de recerca, tecnològica, de sensibilització, etcètera) <p>Es tractava de donar les claus a l'hora de convidar a les persones participants a proposar noves mesures.</p>
<p>Aportacions de les persones participants</p>	<p>A continuació de cada mesura presentada, es va obrir un torn d'intervencions, de les que hem extret les següents conclusions que poden ajudar a la definició de les mesures (algunes de les aportacions es van enviar via xat):</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ S'ha de tenir en compte que els sectors es poden veure afectats per la implementació d'alguna mesura, però també s'han de visibilitzar les afeccions positives, ja que per exemple, si es redueix l'impacte sobre la posidònia i es recupera, millorarà la qualitat de l'aigua i per tant, l'hàbitat de molts peixos. Això serà beneficiós per als diferents sectors. ⇒ A les mesures, s'ha d'anar més enllà del que ja està regulat. En tot cas, quan la regulació ja hi és, les mesures haurien d'estar orientades a garantir l'acompliment. Es refereix, en concret, al fondeig sobre posidònia. ⇒ Pot haver-hi mesures difícils de classificar respecte a la seva finalitat, i que poden servir tant per reduir l'impacte com per incrementar la capacitat adaptativa. Per exemple, una mesura d'avaluació i supervisió de l'impacte de la freqüentació turística, te com a finalitat l'increment de la capacitat

adaptativa amb l'objectiu de reduir l'impacte. En tot cas, es proposa que a **l'hora de proposar una mesura, es pugui indicar com a finalitat una de les dues opcions o bé dir que te ambdues finalitats.**

- ⇒ Es planteja que **la entrada principal a l'hora de proposar una mesura, hauria de ser la seva finalitat** (reducció de l'impacte o increment de la capacitat adaptativa) de la mesura. El tema de l'afecció a un o altre sector, si la mesura es considera necessària, hauria de ser independent. Sobre aquest tema, s'obre un debat que es resumeix a continuació:
 - Es planteja que s'hauria de pensar en el territori que volem deixar en un futur no tan llunyà i que, si això afecta a algun sector en concret, serà necessari un major esforç per la seva part, però no hauria d'impedir la posada en marxa de la mesura que es consideri necessària.
 - Si que és important veure com es poden adaptar els sectors a les noves circumstàncies derivades del CC, avançant-se als potencials impactes, sabent que actualment, els sectors ja haurien de desenvolupar les seves activitats de manera respectuosa amb el medi marí.
 - En tot cas, quan es planteja que un dels elements a l'hora de definir la mesura siguin els sectors afectats, és perquè s'hauria de tenir en compte a l'hora del desplegament i implementació de la mesura. A més, l'informe de vulnerabilitat parla també de vulnerabilitat social.
 - Per una altra banda, saber el sector al que afecta i com l'afecta, ajuda per implicar-lo i que les mesures siguin més efectives.
- ⇒ En comptes de parlar de “sectors afectats” es podria **parlar de sectors “que intervenen” o “implicats”**, per indicar també que les mesures comptaran amb la implicació i recolzament dels sectors.
- ⇒ En tot cas, s'ha de tenir una **certa cautela quan es plantegin mesures amb afeccions en sectors concrets**, ja que podem provocar impactes socioeconòmics molt importants sense tenir garanties que es reverteixi el problema.
- ⇒ És remarca la importància de la cura en general de l'ecosistema, per tal que sigui més resilient davant els efectes del CC, però també de la **urgència de prendre les mesures que siguin necessàries, que donin resposta a la velocitat dels efectes del CC**, que està posant en risc els hàbitats i espècies del litoral que deixem per les generacions futures.
- ⇒ Tenir en compte que, **inicialment, hi ha moltes mesures que seran de recerca i monitoratge** i que, una vegada es disposi de dades, la resposta podrà ser d'altres tipus (capacitació, regulació, econòmica, governança...).

<p>Properes passes</p>	<p>Joaquim Garrabou, del ICM (CSIC), coordinador del projecte MPA-Engage, explica que aquestes sessions formen part del projecte en el que estan involucrats altres àrees d'altres països i el que es generi hauria de ser la llavor per fer un pla d'adaptació. Per una altra banda, aquesta manera de treballar, compartint els resultats i les conclusions a les que s'està arribant a cada indret, és un exercici d'aprenentatge mutu que donarà encara més robustesa als plans d'adaptació. En aquest sentit, comenta que, encara que tinguem uns terminis molt curts que s'han d'acomplir de cara al projecte, es podria pensar que aquest fos l'inici i que es pugui afinar posteriorment, encara que ja no estiguem sota el paraigües del projecte MPA-Engage. En aquest sentit, en la mesura que el seu equip pugui, donarien suport a aquesta iniciativa, una vegada hagi finalitzat el projecte.</p> <p>Mar Fàbregas, de l'equip d'ARC Mediació Ambiental, explica l'apartat que en breu estarà disponible al portal participa.gencat.cat, per tal que les persones participants puguin fer propostes de mesures, remarcant que serà un espai on es podran compartir i rebre comentaris.</p> <p>Pilar Vendrell, de la DG de Polítiques Ambientals i Medi Natural, explica les properes passes, en concret:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Que a partir del dia següent estarà disponible un espai al portal participa.gencat.cat per tal que les persones que vulguin puguin fer propostes de mesures. Aquest espai estarà disponible, en principi, fins el dia 3 de novembre. ▪ A l'hora de proposar noves mesures, es demana que siguin el més concret possible. Tanmateix, es recorda que, a més de prioritzar en base a la seva urgència i la seva importància, també s'haurà d'analitzar la seva factibilitat real, per tal que es pugui incloure dins dels instruments de planificació de l'espai natural. ▪ Que abans de la propera sessió (prevista pel dia 3 de novembre), hi haurà un llistat de mesures potencials que s'hauran de debatre i prioritzar.
-------------------------------	--

20 d'octubre de 2021.